

ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ МАСКАНИНИНГ ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАР ПРОФИЛАКТИКАСИНИ АМАЛГА ОШИРИШ

ХИДИРОВ ФУРҚАТ ШУКУРУЛЛАЕВИЧ

Ўзбекистон Республикаси ИИВ

Малака ошириш институти

Махсус касбий фанлар кафедраси

доценти

Аннотатсия: Мазкур мақолада ҳуқуқ-тартибот масканларининг ҳуқуқбузарликлар профилактикасини амалга оширишдаги вазифалари, асосий йўналишлари ва тизимли фаолият йўналишлари таҳлил этилган. Шунингдек, жамоатчилик, таълим муассасалари ва профилактика инспекторлари ўртасидаги ҳамкорлик, ҳуқуқий маданиятни оширишга қаратилган чора-тадбирлар ҳақида сўз юритилади. Маълумотлар таҳлили асосида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда ҳуқуқ-тартибот органларининг муҳим ўрни асосланган.

Калит сўзлар: ҳуқуқ-тартибот органлари, ҳуқуқбузарлик, профилактика, жамоатчилик, ҳуқуқий тарбия, ҳамкорлик, назорат, олдини олиш.

Аннотация: В статье рассматриваются задачи и направления деятельности правоохранительных органов по профилактике правонарушений. Освещаются формы взаимодействия с населением, образовательными учреждениями и профилактическими инспекторами, а также меры, направленные на повышение правовой культуры. На основе анализа показана значимость роли правоохранительных органов в предупреждении правонарушений.

Ключевые слова: правоохранительные органы, правонарушение, профилактика, общественность, правовое воспитание, сотрудничество, контроль, предупреждение.

Annotation: This article explores the tasks and systematic approaches of law enforcement institutions in implementing offense prevention. It highlights cooperation

between law enforcement bodies, educational institutions, and the public, as well as measures aimed at raising legal awareness. The analysis confirms the crucial role of law enforcement in preventing offenses and maintaining public order.

Keywords: *law enforcement agencies, offense, prevention, community, legal education, cooperation, supervision, crime prevention.*

Ички ишлар органлари хотин-қизлар масалалари бўйича катта инспектори куйидаги вазифаларни амалга оширади:

➤ илгари судланган, жазони ижро этиш муассасаларидан озод этилган, ички ишлар органларида профилактик ҳисобда турган, маъмурий назорат ўрнатилган, шунингдек пробация ҳисобидаги хотин-қизлар билан профилактик тадбирларни амалга оширади;

➤ оила-турмуш ва ахлоқ-одоб доирасида ҳуқуқбузарлик содир этувчи ҳамда бошқа ғайриижтимоий хулқ-атворга эга бўлган хотин-қизлар, фарзанд тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи ёки улар тарбияси билан шуғулланмайдиган ота-оналар, носоғлом турмуш тарзида ҳаёт кечираётган оилаларни аниклаш, ижтимоий мослашувини таъминлашда иштирок этади;

➤ ўз жонига қасд қилишга мойил, ўз жонига қасд қилган хотин-қизлар билан профилактик тадбирларни ўтказиш, содир этилган ўз жонига қасд ва суиқасд бўйича хабарномаларни ҳудудий тиббиёт бирлашмаларига юборади;

➤ оилаларни ўрганишда аниқланган хотин-қизларга оид муаммоларни бартараф этиш ҳамда нотинч оилаларни яраштиришда секторлар, маҳалла фуқаролар йиғинларига кўмаклашади;

➤ доимий яшаш манзилларидан узоқ муддатга чиқиб кетган хотин-қизларни яшаш манзилларига қайтаришда иштирок этади;

➤ Зўрлик ишлатишдан жабр кўрган шахсларни реабилитация қилиш ва мослаштириш ҳамда ўз жонига қасд қилишнинг олдини олиш марказлари¹ билан ҳамкорликда оғир ижтимоий аҳволда қолган, шу жумладан оилавий муаммолари ва турмушида зўрлик ишлатилишига дуч келган шахсларга шошилиш тиббий,

рухий, ижтимоий, педагогик, ҳуқуқий ва бошқа ёрдам кўрсатишда иштирок этади; <http://t>

➤ ички ишлар органлари профилактик ҳисобда турган хотин-қизларнинг маҳаллабай рўйхатларини юритиш ва улар билан манзилли ишларни ташкил этади;

➤ уйма-уй юриш орқали маҳаллада кам таъминланган, яқка ёлғиз, боқувчисини йўқотган, ногирон ҳамда доимий меҳнат билан банд бўлмаган қатламларини аниқлаш ҳамда Аёллар дафтарига киритишда кумаклашади;

➤ Аёллар дафтарига киритилган эҳтиёжманд аёллар билан профилактик тадбирларни амалга оширади;

➤ тазйиқ ва зўравонликдан жабрланган хотин-қизларга бериладиган ҳимоя ордерларини қайд этиш, улар бўйича ҳисоботларни юритиш, тазйиқ ва зўравонликдан жабрланувчилар, шунингдек зўравонлик содир этган ёки зўравонлик содир этишга мойил бўлган шахслар ҳақидаги маълумотларни ягона электрон базага жамлаб бориш ҳамда бу борада соҳавий хизматлар ва идоралараро ахборот алмашиш борасидаги тадбирларни амалга оширади;

➤ тазйиқ ва зуравонликдан жабрланган хотин-қизларга ҳимоя ордерини беришда ички ишлар органларининг навбатчилик қисмларга оилавий зўравонликлар бўйича келиб тушган хабарларни ўрганиб чиқиб, ҳимоя ордерини расмийлаштириш бўйича профилактика инспекторини хабардор қилади;

➤ одам савдоси қурбонига айланган хотин-қизлар ва вояга етмаганларга уларнинг ижтимоий ҳаётга мослашишлари учун кумаклашади;

➤ хотин-қизларни турли экстремистик оқимлар таъсиридан сақлашда маҳаллаларда, корхона ва ташкилотларда ҳамда таълим муассасаларида ҳуқуқий тарғибот ишларини олиб боради;

➤ хотин-қизларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини куриб чиқади;

➤ Масканда хизмат олиб бориши давомиди кунлик амалга оширган ишлари бўйича ҳисобот шаклини тузади ва профилактика катта инспекторга жамлаш учун такдим этади.

Ички ишлар органлари пробация хизмати (катта) инспектори қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

✓ пробация ҳисобидаги шахслар тўғрисида қишлоқ, овул ва маҳалла кесимидаги рўйхатларини шакллантириб, улар устидан назоратни маҳаллабай амалга оширади;

✓ ички ишлар органларининг озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларни ижро этиш бўйича фаолиятини бошқа давлат органлари ва ташкилотлари, шунингдек, жамоат тузилмалари билан ўзаро ҳамкорликда самарали ташкил этади;

✓ шартли ҳукм қилинган ва жазони ўташдан муддатидан илгари шартли озод қилинган шахсларнинг хулқ-атвори устидан профилактика инспекторлари билан ҳамкорликда таъсирчан назоратни амалга оширади;

✓ бошқа жойларда ўталадиган ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилинган шахсларни ишга жўнатади;

✓ озодликни чеклаш жазосига ҳукм қилинган маҳкумларнинг турар жойлари бўйича суд томонидан белгиланган тақиқлар ва юклатилган мажбуриятларнинг бажарилиши ҳамда уларнинг хулқ-атвори устидан назоратни профилактика инспекторлари, тезкор вакиллар, патруль-пост, йул-патруль, миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимлари ва ички ишлар органларининг бошқа соҳавий хизматлари билан ҳамкорликда амалга оширади;

✓ маҳкумлар томонидан жазони ўташ шартларига риоя этилишини текширади;

✓ назорат остидагилар, шунингдек, жазони ижро этиш муассасаларидан озод этилган вояга етмаганларнинг ижтимоий мослашуви ва ишга жойлашишига, шу жумладан, уларнинг касбий тайёргарлиги бўйича тадбирларни ташкил этиш орқали ҳар томонлама амалий кўмаклашади;

✓ нозорат остидагиларнинг қайта жиноят содир этиш хавфини аниқлаш ва бунга йўл қўймаслик бўйича профилактик чора-тадбирларни амалга ошириш, уларнинг шахсини ижтимоий-психологик портретни тузган ҳолда ўрганиб боради;

✓ Масканда хизмат олиб бориши давомида кунлик амалга оширган ишлари бўйича ҳисобот шаклини тузади ва профилактика катта инспекторга жамлаш учун тақдим этади.

Ички ишлар органлари патруль-пост хизмати ходимлари куйидаги вазифаларни амалга оширадилар:

➤ белгиланган патруллик йўналишда ва унга чегарадош ҳудудларда жамоат тартибини сақлайди, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини, уларнинг мол-мулки, ҳаёти ва соғлигини жиноий ҳамда бошқа тажовузлардан химоя қилади.

➤ жиноятчиликнинг олдини олиш ва ҳуқуқбузарликларга йўл қўймаслик бўйича тегишли чораларни кўради;

➤ патруллик йўналишида безорилик, майда безорилик, дайдилик ва тиламчилик, гиёҳванд моддаларни истеъмол қилиш ва бошқа шу каби жамоат тартиби ҳамда хавфсизлигига қарши қаратилган ғайриижтимоий хатти-ҳаракатлар аниқланганда қонуний чора кўриш учун ушбу фуқароларни масканга олиб келади;

➤ жамоат тартиби ва хавфсизлигига зарар етказмайдиган майда тартиббузарлик ҳолатлари учун ушланган фуқароларга нисбатан воқеа жойида профилактик суҳбат ўтказиш орқали таъсир чораларини ўтказди;

➤ патруллик йўналишидаги жойларида жамоат хавфсизлигини таъминлашда канализация, газ қувурлари, кўча чироқларининг носоз ҳолатдалиги ва фуқаролар ҳаётига хавф туғдириши мумкин бўлган бошқа ҳолатлар аниқланганда авария хизматини чақириши, навбатчига хабар бериши ва техник ёрдам келгунга қадар авария жойига бегона шахсларни қўймаслик чораларини кўради;

- жиноят содир этилаётган ёки содир этилган жойга тезкорлик билан етиб бориш, жиноятни содир этган шахсларни аниқлаш ва ушлаш чоралари кўради;
- ҳуқуқбузарлик содир этилган жойда ёки ҳодиса жойида жабрланган шахсларга, шунингдек, ночор аҳволда қолган фуқароларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш чоралари кўради;
- патрулик йўналишида яшовчи илгари судланган, жазони ижро этиш муассасаларидан озод этилган, ички ишлар органларида профилактик ҳисобда турган, маъмурий назорат ўрнатилган, шунингдек пробация ҳисобидаги шахслар билан профилактик тадбирларни амалга оширишга кўмаклашади.

Ички ишлар органлари давлат йўл-ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходими қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

- ✓ бириктирилган ҳудудда йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, транспорт воситалари тирбандлигининг, йўл-транспорт ҳодисалари ва йўл ҳаракати қоидалари бузилишининг олдини олиш чораларини кўради, қоидабузарлик содир этган шахсларга ваколати доирасида маъмурий ҳужжатлар расмийлаштиради;
- ✓ йўл ҳаракати қатнашчиларига ҳуқуқ; ва қонуний манфаатларини амалга оширишда ёрдам кўрсатади;
- ✓ йўлларда ҳаракатланишни тартибга солиш, оммавий тадбирлар ва ва фавқулодда вазиятларда зарур бўлган йўл участкаларини ёпиш (тўсиш), транспорт воситалари ва пиёдаларнинг ҳаракатини чеклаш ёки тўхтатиш бўйича шошилиш чораларни кўради;
- ✓ қишлоқлар, овуллар ва маҳаллалардаги кўча ва йўлларда таъмирлаш, қуриш ҳамда бошқа ишлар олиб борилишида йўл ҳаракати хавфсизлиги талаблари бажарилишини назоратини амалга оширади;
- ✓ маҳалладаги кўча ва йўлларда узоқ муддат қаровсиз қолдирилган автомобилларнинг эгаларини аниқлаш ва огоҳлантириш ишларини амалга оширади;

✓ қишлоқлар, овуллар ва маҳаллаларда ҳамда таълим муассасалари аҳоли ўртасида йўл ҳаракати қоидаларига риоя қилиш маданиятини оширишга қаратилган тарғибот-ташвиқот ишларини, шу жумладан оммавий ахборот воситаларини кенг жалб қилган ҳолда ташкил қилади;

✓ аҳоли билан йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш масалалари бўйича очиқ мулоқотлар олиб боради.

Ички ишлар органлари тезкор қидирув бўлинмалари ходимлари қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

➤ содир этилган жинойтларни фош этиш ва жавобгарликнинг муқаррарлигини таъминлашда профилактика инспектори, терговчи ва суриштирувчилар билан яқиндан ҳамкорлик қилади;

➤ гиёҳвандлик воситалари, психотроп моддалар ва прекурсорларнинг ноқонуний айланиши ва истеъмол қилиниши, алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг ноқонуний ишлаб чиқарилиши ва сотилишининг олдини олиш бўйича тадбирларни амалга оширади;

➤ жинойтларни аниқлаш, шу жумладан порнографик мазмундаги маҳсулотлар, фоҳишабозлик ҳамда фоҳишахоналарнинг сақланишига чек қўйиш ва уларнинг олдини олиш бўйича тезкор тадбирлар ўтказиш;

➤ профилактика инспекторларига ҳудудда яшовчи ўта хавфли рецидивист, маъмурий назорат ўрнатилган, пробация ҳисобидаги шахслар билан профилактик тадбирларни амалга оширишда кўмаклашади;

➤ ҳудудда яшовчи ҳуқуқбузарлик содир этишга мойил, тергов ва суддан яшириниб юрган шахслар тўғрисида профилактика инспектори билан мунтазам равишда ахборот алмашиб туради;

➤ бириктирилган ҳудудда яшовчи ва бошқа ҳудуддан келиб яшаётган тергов ва суддан яшириниб юрган шахсларни ушлаш, шунингдек бедарак йўқолганларни аниқлаш чораларини кўради.

➤ Масканда хизмат олиб бориши давомида кунлик амалга оширган ишлари бўйича ҳисобот шаклини тузади ва профилактика катта инспекторига жамлаш учун тақдим этади.

➤ тинчлик ва инсоният хавфсизлигига қарши қаратилган, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 229¹, 244¹, 244², 244³-моддаларида ҳамда Маъмурий жавобгарлик ўғрисидаги кодексининг 184¹, 184², 240, 241-моддаларида назарда тутилган жиноят ва ҳуқуқбузарликларни содир этганлиги учун профилактик ҳисобда турувчи шахсларнинг яшаш муҳитига, ижтимоий ахволи билан танишиш ва профилактик суҳбатлар ўтказишда профилактика инспекторига кўмаклашади;

➤ ушбу тоифа шахсларга давлат органлари билан ҳамкорликда ҳуқуқий, ижтимоий, психологик, тиббий, педагогик ва бошқа турдаги ёрдамларни кўрсатиш, уларга жамиятда қабул қилинган ҳуқ-атвор нормалари ва қоидаларини сингдиришга қаратилган чораларни амалга оширади;

➤ терроризм ва экстремизм жиноятларини олдини олиш, уларни аниқлаш, барҳам бериш ва фoш этиш, шунингдек жиноятларни тайёрлаш ва содир этишга дахлдор шахсларни аниқлаш ҳамда топиш чораларини кўради;

➤ тақиқланган ташкилотлар ҳамда террорчилик, экстремистик гуруҳлар фаолиятига алоқадор шахсларни аниқлаш ва тегишли чораларни кўриш, улар таркибида жиноят содир этиб, тергов ва суд органларидан яшириниб юрган шахсларни аниқлаш ва ушлаш чораларини кўради;

➤ профилактика инспекторлари ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бопқариш органлари билан ҳамкорликда диний экстремизм, фундаментализм ва миссионерлик сабабларини ўрганиш, уларнинг салбий оқибатларини тушунтириш, шунингдек уларни бартараф этишга ва аҳолини огоҳликка чақиришга йўналтирилган чораларни амалга оширади;

➤ доимий яшаш жойини узоқ муддатга тарк этган шахсларни аниқлаш ва ҳисобини юритишда профилактика инспекторлари билан яқиндан ҳамкорлик қилади, уларнинг чет элда бўлиш жойлари ва муддатларини аниқлаш юзасидан

қариндошлари билан мунтазам иш олиб боради ҳамда узоқ муддат мобайнида чет элда бўлиб қайтган шахслар билан профилактик ишларни амалга оширади.

➤ Масканда хизмат олиб бориши давомида кунлик амалга оширган ишлари бўйича ҳисобот шаклини тузади ва профилактика катта инспекторига жамлаш учун тақдим этади.

Ички ишлар органлари ҳузуридаги тергов бўлинмалари терговчи ва суриштирувчиси қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

✓ иш юритувидаги материаллар бўйича терговга қадар текширув ўтказишда маҳаллада яшовчи ишга алоқадор шахслардан тушунтиришлар талаб қилиб олиш, шахсни ушлаб туриш, шахсий тинтув ва олиб қўйиш, ҳодиса содир бўлган жойни қўздан кечириш;

✓ ўз юритувига қабул қилган ишлар бўйича масканга бириктирилган тезкор қидирув бўлинмалари тезкор ходимларига тезкор-қидирув тадбирларини бажариш ҳақида ёзма топшириқлар бериш;

✓ жиноят содир этишда гумон қиланаётган шахсларни ушлаш ва сўроқ қилиш, гувоҳларни сўроқ қилиш;

✓ терговга қадар текширув ва жиноят ишлари бўйича айрим тергов ҳаракатларини маскандаги хизмат хонасида ташкил этиш;

✓ профилактика инспекторлари иш юритувидаги материаллар бўйича терговга қадар текширув ўтказилишида уларга ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш;

✓ Масканда хизмат олиб бориши давомида кунлик амалга оширган ишлари бўйича ҳисобот шаклини тузади ва профилактика катта инспекторига жамлаш учун тақдим этади.

Миллий гвардия харбий хизматчилари ва ходимлари томоиидан бевосита жавобгарлик ҳудудида қуйидаги вазифаларни амалга оширадилар:

➤ Бириктирилган ҳудудларидаги маҳаллаларда жамоат тартибини сақлаш ва хавфсизликни таъминлаш, ҳуқуқбузарликлар профилактикасини амалга оширишда профилактика инспекторлари ҳамда фуқароларнинг ўзини- ўзи бошқариш органлари билан яқиндан ҳамкорлик қилиш;

➤ маҳалладаги давлат объектлари, ўта муҳим, тоифаланган ва бошқа объектларни, жисмоний ва юридик шахсларнинг мол-мулкани, шунингдек, хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотларнинг дипломатик, консуллик ва бошқа ваколатхоналарини шартнома асосида қўриқлаш ишларини амалга ошириш;

➤ юридик ва жисмоний шахсларнинг мол-мулкани ҳимоя қилиш ва дахлсизлигини таъминлашда ҳудуддаги хонадон, савдо шаҳобчалари ва бошқа объектларни техник қўриқлаш марказига улаш, видеокузатув воситаларини ўрнатиш ва жамоат хавфсизлигини таъминлашга қаратилган ва бошқа чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича тарғибот-ташвиқот тадбирларини ўтказиш;
<http://t.me/ScienceB>

➤ жамоат тартибини сақлаш ва жамоат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида оммавий тадбирлар ўтказиладиган жойлар, истироҳат боғлари ва ҳиёбонлар ҳамда бозорларда патрулликни амалга ошириш;

➤ жавобгарлик ҳудудларида ғайриҳуқуқий қилмишларга чек қўйиш, фуқароларнинг хавфсизлигига таҳдидларни бартараф этиш, жиноят, маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этилганлиги ҳолатларини, ҳодиса ҳолатларини ҳужжатлаштириш, жиноят, маъмурий ҳуқуқбузарлик, ҳодиса излари сақланишини таъминлаш;

➤ ҳуқуқбузарлик ва жиноятлар содир этган ёки содир этганликда гумон қилинаётган шахсларни, шунингдек бегона ва шубҳали шахсларни Масканга олиб боради ва бу ҳақда зудлик билан профилактика (катта) инспекторига хабар беради;

➤ жиноят, маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этилган жойда ёки ҳодиса жойида жабрланган фуқароларга, шунингдек ночор аҳволда қолган фуқароларга биринчи тиббий ёрдам ёки бошқа ёрдам кўрсатилишини ташкил этиш;

➤ Масканда хизмат олиб бориш давомида кунлик амалга оширган ишлари бўйича ҳисобот шаклини тузади ва профилактика катта инспекторига жамлаш учун тақдим этади.

Профилактика инспекторларининг жамоат тартибини сақлаш бўйича ёрдамчиси қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

✓ ҳудудда хавфсизликни ва жамоат тартибини сақлаш, фуқароларнинг огоҳлигини ошириш, тинчлик ва барқарорликни таъминлашда ички ишлар органларига кўмаклашиш;

✓ ғайриижтимоий ҳуқ-атворга эга, ҳуқуқбузарлик содир этишга мойил, ҳуқуқбузарлик содир этган шахсларнинг, шунингдек, ҳуқуқбузарликлардан жабрланганларни ижтимоий реабилитация қилиш ва ижтимоий мослаштиришда иштирок этиш;

✓ профилактика инспекторларига махсус профилактик чора-тадбирларни, шунингдек, ҳуқуқбузарлик содир этишга мойил шахслар билан профилактик ишларини амалга оширишга кўмаклашиш;

✓ илгари судланган, жазони ижро этиш муассасаларидан озод этилган, ички ишлар органлари профилактик ҳисобида турувчи шахслар, пробация назоратидаги шахслар, шу жумладан вояга етмаганлар ва ёшлар билан аниқ, мақсадли профилактик тадбирларни ўтказишда иштирок этиш;

✓ фуқаролар, айниқса, вояга етмаганлар ва ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш, ҳуқуқий тарғибот ишларини ўтказишда фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорлик қилиш;

✓ вояга етмаганлар ҳамда ёшларни миллий ва умуминсоний қадриятларни ҳурмат қилиш руҳида тарбиялаш, онги ва қалбида мустақиллик ғояларига содиқлик, миллий ўзликни англаш, Ватанга муҳаббат ва унинг тақдирига даҳлдорлик, фидойилик ҳиссини қарор топтириш ва ривожлантириш, турли мафкуравий таҳдидлардан асрашга қаратилган тадбирларни ўтказишда иштирок этиш;

✓ Фидокор ёшлар жамоатчилик патруль гуруҳлари ҳамда Жамоатчилик назорати масканлари фаолиятини кунлик назорат қилади ва мувофиқлаштириш;

✓ Масканда хизмат олиб бориши давомиди кунлик амалга оширган ишлари бўйича ҳисобот шаклини тузади ва профилактика катта инспекторига жамлаш учун тақдим этиш;

✓ Профилактика инспекторларининг жамоат тартибини сақлаш бўйича ёрдамчилари зиммасига қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа вазифалар ҳам юкланиши мумкин.

Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ходимлари қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

➤ оилаларни ижтимоий-ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, оилаларда соғлом маънавий муҳитни яратиш, оила шаънини сақлашда ота-она ва фарзандлар масъулияти ҳамда бурчлари, ор-номус, кадр-қиммат, шарм-ҳаё каби ахлоқий меъёрларни етказиб бориш, оилаларнинг ижтимоий аҳволи, эҳтиёжлари ва муаммоларини тизимли ўрганиб боришга қаратилган тадбирларни ташкил этиш;

➤ Масканга оилавий келишмовчилик туфайли мурожаат қилиб келган фуқароларни қабул қилиш ва уларга профилактика (катта) инспектори иштирокида ҳуқуқий маслаҳат бериш;

➤ нотинч оилаларда содир бўлган ҳар қандай ноҳуш ҳолат бўйича ички ишлар органлари ходимлари иштирокида ҳодиса жойига чиқиш;

➤ масканга маҳалла фаолиятига доир таклиф ва мулоҳазалар билан келган фуқароларни қабулқилиш, уларнинг таклиф ва мулоҳазаларига нисбатан муносабат билдириш;

➤ маҳаллаларда содир этилган жиноятчилик муҳокамасига фуқаролар йиғини раисининг ёшлар масалари, кексалар ва фахрийлар ишлари бўйича маслаҳатчилар, Оилавий қадриятларни мустаҳкамлаш, Хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялар, Ота-оналар университети жамоатчилик тузилмасининг вакиллари жалб қилган ҳолда иштирокини таъминлаш;

➤ маҳаллада ҳудудда яшовчи аҳоли орасида ёт ғояларга қарши кураш, ёшларни турли оқимларга кириб кетишини олдини олиш мақсадида Маскан

ходимлари иштирокида дин уламоларини таклиф қилган ҳолда учрашувлар ташкил қилиш;

➤ Масканда фаолият олиб борадиган ички ишлар органи ва миллий гвардия ходимларига маҳалла ҳудудида ҳуқуқбузарликларнинг ҳар қандай кўринишларини олдини олиш борасида кўмаклашиш;

➤ маҳалла ҳудудида ташкил этиладиган оммавий тадбирлар, маърифий учрашувлар ва бошқатадбирлар ҳақида Маскан ходимларини камида 2 кун олдин огоҳлантириш.

➤ Маҳалла раислари ўз хизмат вазифалари доирасида бошқа вазифаларни ҳам бажаришлари мумкин.

“Фидокор ёшлар” жамоатчилик гуруҳлари аъзолари қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

✓ кўчалар ва бошқа жамоат жойларида ҳуқуқбузарликларни олдини олиш, жамоат тартибини сақлаш ва жамоат хавфсизлигини таъминлашга кўмаклашиш;

✓ ижтимоий-сиёсий, маданий-оммавий ва бошқа тадбирларни ўтказиш мобайнида фуқаролар хавфсизлигини таъминлашда иштирок этиш;

✓ патрулик йўналишларида ҳуқуқбузарлик содир этган ёки шубҳали шахсларни ҳамда назоратсиз ва қаровсиз қолган вояга етмаганларни аниқлаш, уларни ички ишлар органларига олиб боришга кўмаклашиш;

✓ ҳуқуқбузарлик ва бахтсиз ҳодисалардан жабрланган фуқароларга ёрдам кўрсатиш ҳамда уларни ҳаёти ва соғлиғига хавф солаётган таҳдидларни бартараф этишда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига кўмаклашиш;

✓ Фидокор ёшлар жамоатчилик гуруҳлари аъзоларига жамоат тартибини сақлаш, жамоат хавфсизлигини таъминлашда қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа вазифалар ҳам юклатилиши мумкин.

Фойдаланилган Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Т., 2019

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори, 03.01.2025 йилдаги ПҚ-1-сон 2025-йилда Республика маҳаллаларида хавфсиз муҳитни яратиш ва ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш тизими самарадорлигини янада ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида.

3. Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 14 майдаги «Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида»ги қонуни.

4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 26 мартдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 26 мартдаги «Жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасида ички ишлар органлари фаолиятини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-6196-сон Фармони.

5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 02 апрелдаги «Ички ишлар органларининг жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича қўшимча ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида »ги ПҚ-5050-сонли Қарори.

6. Ўзбекистон Республикаси ИИВнинг 2017 йил 12 июлдаги «Ички ишлар органларининг ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўлинмалари фаолиятини ташкил этиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» ги 151-сонли буйруғи.

7. Ўзбекистон Республикаси ИИВнинг 2017 йил 6 сентябрдаги «Ички ишлар органлари маҳалла ҳуқуқ-тартибот масканлари профилактика инспекторларининг ҳисоботини фуқаролар йиғинларида эшитиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 193- сонли буйруғи.

8. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирининг 2021 йил майдаги Маҳалла ҳуқуқ тартибот масканлари фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисидаги 166-сонли буйруғи.